

jetek patřil již 31. prosince 1937, vsunutí skutkové okolnosti, kde veřejné dávky byly zkráceny, a které souvisí s nabytím majetku, pak zajisté toho poplatník využije, aby tím dosáhl amnestie těchto starých poklesků.

IV.

Shledáváme tedy, že i v těchto zdánlivě zcela jednoduchých a jasných otázkách jest dosti široké pole pro činnost právníka, a že poplatník učiní dobře, obrátí-li se s celým elaborátem amnestijním před jeho podáním na praktického právníka, a dá-li si elaborát přezkoumati.

Jisto jest, že amnestie tak širokého rozsahu a současně tak velikého obsahu, jako umožňuje vl. nař. 192/1939, jest jedinečná v dějinách daní, poplatků a veřejných dávek vůbec, a nelze očekávat, že by ještě jednou měl poplatník tak výjimečnou příležitost. Tam, kde jsou k tomu důvody, jest si přáti, aby poplatník amnestii plně využil. S hlediska právní bezpečnosti však jest žádoucí, aby volil při tom takovou cestu, která by kýženou jistotu a klid skutečně zaručovala. Tuto opatrnost právě mají umožniti hořejší připomínky.

Glosy a aktuality.

Význam zemřelého universitního profesora JUDra Karla Hermann-Otavského pro naši právní praxi.

Dne 4. září 1939 zemřel v Dolních Mokropsech po delší bolestné nemoci řádný profesor obchodního a směnečného práva v. v. JUDr. Karel Hermann-Otavský.

Pohřben byl dne 7. září t. r. za velké a vynikající účasti na hřbitově »Karlík« u Dobřichovic. Při pohřbu promluvili nad jeho rakví universitní profesor Dr. Arnošt Weinig za Karlovu universitu a její právníckou fakultu, jenž podal ve své řeči výstižný portrét zesnulého, president České Akademie universitní profesor Dr. Šusta za tuto vědeckou korporaci, jejímž byl zesnulý dlouholetým členem, Dr. Kubeš za Právníckou Jednotu, v jejímž čele stál profesor Hermann-Otavský po řadu let jako její starosta, autor tohoto článku za mladší generaci žáků zvěčnělého a zástupce spolku českých právníků »Všehrd«,

jenž vzpomněl zejména štědrého daru zesnulého, věnovaného tomuto spolku pro účel léčení plicně chorých právníků.

Není sporu o tom, že profesor Hermann-Otavský patří mezi nejvýznačnější zjevy českého právnictva. S vynikajícími odbornými znalostmi a způsobilostmi pojila se u něj harmonicky ještě skvělá, kouzelná osobnost, která působila podmanivě a přitažlivě na všechny, kteří zvěčnělého znali.

Zesnulý byl svým životním povoláním vysokoškolského učitele, které zastával od své habilitace v r. 1892 do odchodu do výslužby v r. 1936, především teoretikem. U něj však nebylo žádné propasti mezi teorií a praxí. Uznával těsný účelový vztah mezi nimi.

Pro naši právní praxi měl zesnulý profesor Hermann-Otavský význam především tím, že pro ni dobře připravoval své žáky již za doby jejich universitních studií. Této přípravě přizpůsoboval obsah i metodu

svých učebnic, přednášek a seminárních cvičení. Úkol fakulty co do přípravy posluchače pro praxi spatřoval zejména v tom, aby již na fakultě se naučil samostatné interpretaci právních předpisů a základům aplikace právních norem. Sám pak na splnění tohoto úkolu úspěšně pracoval. Právě uvedené správné cíle jím postavené a jeho učitelskou činností sledované nesnížily by i v případě jejich všeobecného uskutečnění v nejmenším úroveň právnické fakulty. Přesunuly by ovšem, jak o to zesnulý usiloval, těžiště studia od receptivního způsobu k samostatné práci posluchačově, vyžadující arciť svědomitého, velmi schopného vedení, k samostatné práci, která je nezbytným předpokladem dobrého uplatnění nejenom v činnostech teoretických, nýbrž také praktických. Právě uvedeným přesunutím by se právnická fakulta přiblížila více proměnnému charakteru práva, tudíž k životu. A to si přál zesnulý, jenž to vyjádřil ve své instalační řeči rektorské programovým přáním, aby právnická fakulta, udrževši si svou vědeckou úroveň, nezůstala za životem ani jeho stranou, aby nebyla jen ústavem ku pěstění vědy, nýbrž také učelištěm pro život, seminářem praktických povolání právnických.

Profesor Hermann-Otavský, jak výše již řečeno, plnil svou učitelskou činností velmi úspěšně uvedené směrnice. Kladné výsledky toho promítaly se zřetelně do praktického právnického života.

Jako připravoval pro něj cílevědomě své posluchače za doby jejich studií, tak zůstal i v něm jejich učitelem zejména svými knihami a články. Kolikrát sáhli a sáhnou naši praktičtí právníci s velmi prospěšným pro ně výsledkem po jeho učebnicích »O obchodech« a »Československé právo směnečné«. Jak půso-

bil a působí na naši praxi svým komentářem ku všeobecnému zákoníku obchodnímu a některým pozdějším předpisům obchodního práva, v němž dovedl obdivuhodným způsobem o každé otázce poučiti a další cestu ukázati při veliké stručnosti k jednotlivým ustanovením příčiněných poznámkových výkladů. Pro právní praxi sepsal též spolu s Dr. Srbem komentář k zákonu o soukromých zaměstnancích. Veliký význam pro praxi měl a jistě ještě dlouho bude mítí prvý (všeobecný) díl jeho »Soukromého pojišťovacího práva československého«, zatím co druhý (zvláštní) díl, ač svého času připraven, bohužel, autorem vydán nebyl. Na právní praxi působil výchovně i svými ostatními knihami, z nichž uvádím ještě alespoň: »Die rechtliche Verantwortlichkeit des Versicherers für seine Agenten« a »Die höhere Gewalt im Wechselrechte«, jakož i velikou řadou svých článků, uveřejněných v časopisech příp. jiných publikacích. Také v nich nalézali praktičtí právníci cenné podněty a správná řešení. Právě výsledky své činnosti spisovatelské zajistil si vzácný zesnulý, že též pro obor právní praxe budou o něm dlouho platiti slova, jež sám napsal o svém velikém učiteli Antonínu Randovi, totiž, že (psaná) jeho slova budou nadále slovy živými a tvořivými, slovy poučujícími a povzbuzujícími.

Stejně jako kladl Hermann-Otavský veliký důraz na pečlivou přípravu právnického dorostu pro praxi, usiloval též o to, aby se právníkům dostalo v praktickém životě všech těch míst, která svou agendou právnické erudice nutně vyžadují. Vzpomenouti je v tomto směru jeho rozhodných slov proti právě uvedenému požadavku neodpovídajícímu postupu při popřevratovém obsazování míst ve státní i jiné veřejné službě.

Profesor Hermann-Otavský byl tedy vynikajícím učitelem naší práv-

ní praxe a pečlivě se v mezích svých možností staral o její co nejvyšší úroveň. Měl však také příležitost účastniti se naší právní praxe přímo. Také v těchto případech, ať šlo o posudky nebo účast na konferencích a poradách či jakékoli jiné působení, byl vždy nejenom sám na vyšší situaci, ale k tomu působil ještě kladně na úroveň svého okolí.

Mnoho dalo by se ještě napsati o tématu krytém nadpisem tohoto článku, ale již z toho, co bylo napsáno se přesvědčivě podává, jak vynikající význam měl a, ač mrtev, dlouho ještě bude mít zesnulý profesor Hermann-Otavský pro naši právní praksi.

Josef Pražák.

Pojem příslušníka německého národa.

Příslušnost k německému národu značí jak výraz »deutscher Volkzugehöriger«, tak i výraz »Volksdeutscher«. Liší se podle výnosu říšského ministra vnitř, o němž byla uveřejněna zpráva v Úředním listě č. 82 ze dne 7. dubna 1939, v tom, že pojem »deutscher Volkzugehöriger« zahrnuje nejen německé, nýbrž i cizí státní příslušníky, kdežto pojmem »Volksdeutscher« se rozumějí jen příslušníci německého národa, mající cizí státní příslušnost. »Deutscher Volkzugehöriger« jest osoba, která se sama hlásí k příslušnosti k německému národu, pokud toto přiznání jest potvrzeno určitými skutečnostmi, jako řečí, výchovou, kulturou atd. Osoby rasově cizí krve, zejména židé, se nemohou podle zmíněného výnosu nikdy státi příslušníky německého národa, i když se samy až dosud za takové hlásily.

Pro zjištění příslušnosti k německému národu jest příslušný v Protektorátu Čechy a Morava vrchní zemský rada, jemuž přísluší i věci, týkající se státní příslušnosti pří-

slušníků německého národa v Protektorátu, v ostatním území Říše jest příslušným státní policejní správce, a kde není policejní správy, v městských okresích vrchní starosta, v zemských okresích zemský rada.

Pojem německého obyvatele Protektorátu Čechy a Morava byl vyložen nařízením říšského ministra vnitř v Berlíně z 20. května 1939.

Toto nařízení zní:

§ 1.

Dřívější česko-slovenští státní příslušníci německé národnosti příslušnosti, kteří měli dne 10. října 1939 domovské právo v některé obci bývalých česko-slovenských zemí České a Moravskoslezské, nabývají s účinností od 16. března 1939 německé státní příslušnosti, pokud jí nenabyli již na podkladě § 1 německo-československé smlouvy o státním občanství a opci z 20. listopadu 1938 s účinností od 10. října 1938 (Říš. z. II, str. 895).

§ 2.

(¹) Německé státní příslušnosti na podkladě § 1 nenabývá, kdo pozbyv československé státní příslušnosti, nabyt jiné státní příslušnosti nebo kdo 16. března 1939 měl bydliště v bývalých československých zemích Slovenska nebo Karpatské Ukrajíně.

(²) Manželka nenabývá německé státní příslušnosti podle § 1, nenabývá-li jí její manžel.

§ 3.

Němečtí státní příslušníci, kteří mají bydliště v Protektorátu Čechy a Morava, mají též práva státních příslušníků Protektorátu Čechy a Morava.

Frydrych.

K výkladu nařízení o židovském majetku ze dne 21. června 1939.

Podle citovaného nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě opírající se o výnos Vůdce a říšského kancléře ze dne 16. března 1939, čl. 5, jest židům, židovským podnikům a židovským osobním sdružením dovoleno nakládati nemovitostmi, právy na nemovitostech, hospodářskými závody a podíly na nich, cennými papíry všeho druhu, jakož i propachtovati pozemky a hospodářské závody a převáděti pachtovní práva tohoto druhu jen se zvláštním písemným schválením, které udílí říšský protektor nebo jím určený úřad (§§ 1 a 2).

Židům, židovským podnikům a židovským osobním sdružením jest zakázáno nabývání nemovitostí a práv na nemovitostech, podílů na hospodářských podnicích a cenných papírů, jakož i přejímání a znovuzřizování hospodářských závodů a najímání nemovitostí (§ 4).

Konečně jest židům, židovským podnikům a židovským osobním sdružením zakázáno nabývati, zciziti a zastaviti předměty ze zlata, platinu a stříbra, drahokamy a perly nacházející se v jejich vlastnictví nebo spoluvlastnictví. Totéž platí pro jiné drahocenné a umělecké předměty, pokud cena jednotlivého předmětu nebo sbírky předmětů převyšuje částku 10.000 K (§ 5).

Pro nedostatek podrobných předpisů vznikají velmi závažné pochybnosti, jak vykládati v praxi některá ustanovení nařízení. Zejména vznikla pochybnost, zda židovský majetek na základě nařízení z 21. června 1939 je odňat soudnímu exekučnímu, vyrovnacímu nebo konkursnímu řízení, zda správce ustanovený podle § 9 nař. má vůči věřitelům původního oprávněného zvláštního postavení v tom smyslu, že správce vůči věřitelům může se dožadovati větší

ochrany, než náležela původně oprávněnému, a jak v tomto případě se upraví ochrana věřitelů, a konečně, zdali ustanovení § 9, odst. 1, věta 2. dává možnost, aby byl odvolán také soudně ustanovený správce v řízení exekučním, vyrovnacím nebo konkursním nebo zdali se tato možnost odvolání vztahuje jen na důvěrníky a správce ustanovené bez podnětu věřitelů z důvodů veřejných, na př. podle vlád. nař. čís. 87/1939 Sb. z. a n.

Že předpisy o židovském majetku se vztahují také na soudy, nutno vyvoditi jednak z čl. 12 výnosu Vůdce a říšského kancléře ze 16. března 1939, dle něhož platné právo v Čechách a na Moravě zůstává v účinnosti, pokud neodporuje smyslu převzetí ochrany Německou říší, jednak z § 1 nařízení ze 7. června 1939 (Říšský zákoník I, str. 1039), podle něhož může říšský protektor nařízením měniti autonomní právo, pokud toho vyžaduje společný zájem.

Na příslušný dotaz dostalo se ministerstvu spravedlnosti z úřadu říšského protektora autentického výkladu v ten smysl, že stávajících předpisů a zákonů Protektorátu o ustanovení důvěrníků a vnučených správců podle exekučního, konkursního a vyrovnacího řádu jakož i na základě ustanovení o ochraně veřejného zájmu nelze potud užíti, pokud říšský protektor vykonal oprávnění podle § 9, dále že práva správce (Treuhänder) se určují podle příkazu jemu uděleného a že proto podle povahy jednotlivého případu má v rámci svých opatření i možnost upravití otázky shora dotčené, a konečně že § 9, odst. 1, věta 2 mluví vůbec o ustanoveních Protektorátu a zahrnuje proto také správce ustanovené podle jiných zákonů než podle nařízení čís. 87/1939 Sb. z. a n. (nesprávně tedy Dr. Emil Sobota »Státní příslušnost - národnost - rasa«, str. 69). Z toho plyne,

že jest ve všech případech zapotřebí, aby se židovský majitel nemovitosti, pokud se týče jeho právní zástupce dohodl s vnučeným správcem židovského majetku, zda souhlasí s vedením nucené dražby na nemovitý majetek, je-li ovšem vnučený správce podle příkazu říšským protektorem nebo jeho zástupcem jemu uděleného k takovému svolení oprávněn.

Stejně určuje ostatně pravomoc důvěrníka podle vl. nař. č. 87/1939 Sb. z. a n. úřad (§ 2, odst. 1).

Dále jde o prakticky důležitou otázku, zda knihovní soudy mají vyžadovati vzhledem k nařízení z 21. června 1939 od účastníků knihovního jednání doklady o jejich arijském původu, zda mají tak činiti ve všech případech a od všech účastníků. V tom směru nebylo dosud vydáno žádné autoritativní poučení. Zdá se, že vyhovuje úmyslu zákonodárce, vyžadují-li si soudy doklady o arijském původu jen v případech, kde je podezření, že některý z účastníků je původu židovského. Takto nutno ovšem postupovati i v knihovních věcech nepatrných. Pro průkaz arijského původu stran vyžadují si soudy doklady, které stačí k úsudku, že nejde o žida ve smyslu § 6 cit. nař. Jakých průkazů je zapotřebí, jde-li o společnosti a sdružení, třeba posouditi s hlediska §§ 7 a 8 cit. nař. se zřetelem k tomu, o jakou společnost nebo sdružení jde. Průkazy o arijské povaze podniků, vydávané obchodními a živnostenskými komorami, lze vždy považovati za dostačující. (Výnos min. sprav. z 22. září 1939, č. 33585/1939).

Konečně dlužno se zmíniti o tom, že nařízením z 21. června 1939 nebyly zrušeny normy autonomní o omezení nakládání židovským majetkem, zejména vl. nař. z 9. října 1938, č. 218 Sb. z. a n. o přechodném omezení zcizování a propachtování určitých nemovitostí, prodloužené vl. nař. č. 26/1939 Sb. z. a n., opa-

tření Stálého výboru ze dne 18. října 1938, č. 239 Sb. z. a n. o omezení nakládání s kapitálovými účastmi, vl. nař. ze dne 4. listopadu 1938, č. 265 Sb. z. a n. o dočasných omezeních v živnostenském a jiném výdělečném podnikání, vl. nař. ze dne 25. ledna 1939, č. 9 Sb. z. a n. I. o některých opatřeních, týkajících se spolků a výdělkových a hospodářských společenstev a podobných útvarů, a vl. nař. ze dne 21. března 1939, č. 87 Sb. z. a n. o úpravě hospodářských podniků a dozoru nad nimi.

Omezením podle nařízení ze dne 21. června 1939 podléhají i židé cizí státní příslušnosti, ježto státní příslušnost není podle nařízení předpokladem pojmu žida.

Frydrych.

Právní prameny práva platného v Čechách a na Moravě.

I.

Pokud jde o německé právo, je stanoveno buď Říší samou, pak je obsaženo v Reichsgesetzblattu (čl. 11 výnos z 16. března a nařízení z 3. dubna 1939, č. 4 a 5/1939 Věstníku Reichsprotektora),

nebo pochází od Reichsprotektora, pak jsou tu normy odvozené na základě zmocnění, které obdržel zejména nařízením ze 7. června 1939, RGBl. I, str. 1039, č. 6/1939 Věstníku Reichsprotektora.

II.

Prameny autonomního práva jsou v podstatě stejné jako před 15. březnem 1939.

III.

Poněvadž české právníctvo povětšinou odebrává jen Věstník Reichsprotektorův (Verordnungsblatt des Reichsprotektors in Böhmen und Mähren), upozorňujeme na normy, které mají účinnost i pro území

Čech a Moravy a které vyšly v Reichsgesetzblattu:

1. nařízení k výnosu Führera a Reichskanzlera o Protektorátu Böhmen und Mähren z 22. března 1939, RGBl. I, str. 549 — o pravomoci Reichsprotektora — uveřejněné ve Věstníku Reichsprotektorové č. 6/39;

2. nařízení o právu vydávati předpisy v Protektorátu Böhmen und Mähren ze 7. června 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 1039, které vyšlo ve Věstníku Reichsprotektorové 6/1939;

3. nařízení o úpravě organizací v Protektorátu Böhmen und Mähren ze 13. června 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 1012;

4. trestní amnestie ze 7. června 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 1023 a prováděcí nařízení k tomu ze 30. června 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 1087; vyšlo též ve Věstníku Reichsprotektorové 7/39;

5. nařízení k úpravě poměru o předmětech bývalé československé branné moci ze 12. července 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 1237, uveřejněné též ve Věstníku Reichsprotektorové č. 8/39;

6. nařízení o převedení německých vysokých škol v Protektorátu Böhmen und Mähren do správy Reichu z 2. srpna 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 1371, vyšlé též ve Věstníku Reichsprotektorové č. 14/39;

7. nařízení o vybudování správy a německé bezpečnostní policie v Protektorátu Böhmen und Mähren z 1. září 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 1681, které má obzvláštní důležitost; uveřejněno bylo též ve Věstníku Reichsprotektorové č. 19/39;

8. nařízení o zacházení s cizinci z 5. září 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 1667, uveřejněné též ve Věstníku Reichsprotektorové č. 19/39;

9. nařízení proti škůdcům národa z 5. září 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 1679, uveřejněné též ve Věstníku Reichsprotektorové č. 20/39;

10. nařízení o věcném prokazování se pasem a visem, jakož i osobním výkazem z 10. září 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 1739, uveřejněné též ve Věstníku Reichsprotektorové č. 20/39;

11. nařízení o udělování státní příslušnosti válečným dobrovolníkům ze 4. září 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 1741, uveřejněné též ve Věstníku Reichsprotektorové č. 21/39;

12. nařízení o zjišťování škody na věcech z 8. září 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 1754, uveřejněné též ve Věstníku Reichsprotektorové č. 23/39 a prováděcí nařízení k tomu;

13. pro praktické právníky jest velmi důležité nařízení říšského ministra spravedlnosti, říšského ministra vnitra a zástupce Führerova z 20. července 1939 o používání německého práva na německé státní příslušníky v Protektorátu Böhmen und Mähren, vyhlášené v Reichsgesetzblattu I, č. 131, str. 1309 z 22. července 1939, jehož obsah jest tento:

I. Použití německého domácího práva.

§ 1. ¹⁾ Na právní poměry německých státních příslušníků jest v Protektorátu Böhmen und Mähren použiti jejich domácího práva (německého práva platného ve starém říšském území, ve Východní Marce a v Říšské župě Sudetsko), pokud toto právo prohlašuje zákony domácího státu za použitelné. Platí tudíž domácí právo zejména v oboru práva osobního, rodinného a dědického.

²⁾ Právní poměry osob, které získaly německou státní příslušnost v souvislosti se zřízením Protektorátu Böhmen und Mähren, posuzují se podle německého práva, jak platí v Říšské župě Sudetsko, pokud toto právo prohlašuje zákony domácího státu za použitelné.

II. Uzavření manželství a rozvod.

§ 2. Pro formu uzavření manželství v Protektorátu Böhmen und Mähren platí, pokud je muž německým státním příslušníkem, německé právo (§§ 15 až 19, 21 manželského zákona ze 6. července 1938, Reichsgesetzbl. I, str. 807). Manželství se uskuteční jen, bylo-li uzavřeno před ně-

meckým stavovským úředníkem (Standesbeamter).

§ 3. Pokud podle § 1 jest použití německého dědického práva, platí jako den, ve kterém nařízení o zavedení velkoněmeckého dědického práva v sudetských územích z 22. prosince 1938 (Reichsgesetzbl. I, str. 1987) vstupuje v účinnost a jako den uvedený v ustanoveních § 1 v Protektorátu den 16. března 1939 namísto 1. ledna 1939. Jinak platí při použití nařízení z 22. prosince 1938 namísto

30. června 1939 (§§ 23, 28)

den 31. ledna 1940,

31. prosince 1939 (§ 19, odst. 2, 25, 28)

den 31. července 1940,

1. září 1938 (§ 19, odst. 3)

den 1. března 1939.

Pro přeměnu rozvodu manželství od stolu a lože v rozloučení manželství co do svazku (§ 32, odst. 2) jest namísto Amtsgerichtu v Litoměřicích příslušný německý Amtsgericht v Praze. Usnesení, jímž se vyhovuje návrhu na přeměnu (§ 32, odst. 2), jest doručiti ve vyhotovení příslušnému Oberlandratu.

III. Osobní stav.

§ 4. ¹⁾ V Protektorátu Böhmen und Mähren přísluší vydávání osvědčení o osobním stavu německých státních příslušníků německému Standesbeamtu.

²⁾ Německý Standesbeamte vede knihu rodin, knihu narození a knihu úmrtí.

§ 5. ¹⁾ Kniha rodin slouží k osvědčování manželství uzavřených před německým Standesbeamtem a vyznačují se v ní vztahy rodinných příslušníků.

²⁾ Kniha narození slouží k osvědčování narození, kniha úmrtí k osvědčování případů úmrtí německých státních příslušníků.

§ 7. Nižším správním úřadem je Oberlandrat; vyšším správním úřadem jest Reichsprotector.

§ 9. Pokud podle předpisů zákona o osobním stavu a prvního nařízení k provedení zákona o osobním stavu na soudní řízení jest použití předpisů říšského zákona o záležitostech nesporného soudnictví, jest použití u německých soudů v Protektorátu Böhmen und Mähren předpisů platných v Říšské župě Sudetsko v řízení nesporném.

§ 15. ¹⁾ Na řízení u správních úřadů (§ 7) jest použití předpisů, platných v Říšské župě Sudetsko o správním řízení a o správním exekučním řízení, pokud se ze zákona o osobním stavu a z prvního nařízení k provedení zákona o osobním stavu nepodává nic jiného.

²⁾ Stížnosti pokládají se za odvolání ve smyslu ustanovení o správním řízení.

§ 17. Řízení ve věcech osobního stavu, která jsou zahájena u Nejvyššího správního soudu v Praze a pro která jest podle tohoto nařízení příslušný německý úřad, přecházejí v tom stavu, v jakém byla, na říšského ministra vnitra. Ten rozhodne s konečnou platností.

IV. Nabytí účinnosti.

§ 18. Toto nařízení vstupuje v účinnost 1. srpna 1939.

14. Kdežto hned po zavedení německých soudů platilo o soudních poplatcích totéž, co v Sudetech, nastala nyní důležitá změna nařízením říšského ministra spravedlnosti ze 14. července 1939 o poplatcích a jiných útratách řízení u německých soudů v Protektorátu Böhmen und Mähren, vydaným podle § 17 nařízení o německém soudnictví v Protektorátu Böhmen und Mähren ze 14. dubna 1939, Reichsgesetzblatt I, str. 752, kteréžto nařízení bylo vyhlášeno v Reichsgesetzblattu I, čís. 127, str. 1262 z 12. července 1939.

Předkládáme jej pro jeho důležitost v plném rozsahu.

První oddíl.

Poplatky a útraty v občanských právních věcech.

Čl. I. Použití předpisů o poplatcích a útratách platných jinak v Protektorátu.

§ 1. Německé soudy v Protektorátu Čechy a Morava vybírají, pokud není stanoveno nic jiného, v občanských právních věcech poplatky a jiné útraty podle předpisů, které platí pro soudy Protektorátu.

§ 2. ¹⁾ Obnosy vyjádřené v korunové měně přepočítávají se v poměru 10 K = 1 RM.

²⁾ Přepočítané obnosy zaokrouhlují se na celé říšské pěnígy.

§ 3. Pokud soudní poplatkový tarif ustanovuje odvádění poplatků podle všeobecného poplatkového tarifu

— pozn. 3 k saz. pol. 2, pozn. 1 k saz. pol. 6, pozn. 1 a 3 k saz. pol. 8, poslední věta poznámky k saz. pol. 9 a 10, pozn. 2 a 3 k saz. pol. 15 a pozn. 1 a 3 k saz. pol. 24 —

není ho použití německými soudy. Soudy v jmenovaných případech zašlou opis poplatné listiny nebo rozhodnutí příslušnému finančnímu úřadu Protektorátu Böhmen und Mähren.

Čl. II. Dodatkové poplatkové předpisy za ověření a opisy.

§ 4. ¹⁾ Za soudní ověření podpisů jest odváděti poplatek 0.50 říš. marek. Ověřuje-li se současně více podpisů najednou, činí poplatek za druhý i každý další podpis 0.30 říš. marek.

²⁾ Poplatek určený za ověření podpisů vybírá se i za ověření úředních podpisů ve styku s cizinou (superlegalisace). Poplatek vybírá se i tady jen jednou, je-li zapotřebí více ověření.

§ 5. Za soudní ověřování opisů předložených stranou (vidimace) jest odváděti poplatek 0.50 říš. marek za arch.

§ 6. Za soudní opisy, které se straně vydávají na její žádost, jest platiti poplatky za psaní. Poplatek za psaní činí za stranu, která obsahuje 28 řádků o průměrně 15 slabikách, 25 říš. pfenigů, stalo-li se zhotovení mechanickým způsobem. Každá započatá strana počítá se za plnou. Za písemnosti sepsané v cizí řeči, za písemnosti v tabulární formě, jakož i za seznamy, listiny, účty, výkresy a pod. může býti poplatek za psaní určen administrativně jinak.

Čl. III. Osвобоzení od poplatků.

§ 7. ¹⁾ Od placení poplatků jsou osvobozeny: Říše a země, Nationalsozialistische Arbeiterpartei se svými skupinami, jakož i veřejné ústavy a pokladny spravované podle rozpočtových plánů Říše a země na účet Říše a země.

²⁾ Jinak říšskoprávní předpisy o poplatkovém osvobození platné pro německé soudy v Protektorátě zůstávají nedotčeny.

§ 8. ¹⁾ Poplatková osvobození, která platí podle práva, platného v Protektorátě Böhmen und Mähren, platí až na další i u německých soudů.

²⁾ Vyhraňuje se určení administrativně výjimky.

Čl. IV. Vybírání soudních poplatků v občanských právních věcech.

§ 9. Pokud v tomto nařízení nebo v prováděcích předpisech není nic jiného stanoveno, jest též v občanských právních věcech na vybírání soudních poplatků a jiných útrat řízení použiti analogicky předpisů, které platí v řízení před soudy protektorátními.

§ 10. ¹⁾ Soudní poplatky vybírají se výlučně soudy. Předpisy, novely o soudních poplatcích, které stanoví spolupůsobení finančních úřadů, neplatí pro německé soudy.

²⁾ Pokud podle předpisu novely o soudních poplatcích jest odváděti poplatky přímo podle úředního vyměření, budou vypočítány kanceláří soudu (Geschäftsstelle des Gerichts). Příslušná jest kancelář soudu, u něhož poplatné podání bylo podáno, nebo poplatné úřední jednání provedeno. Při rozhodnutích o opravných prostředcích nebo při smírech před soudem vyšší stolice jest však příslušná kancelář soudu I. stolice.

³⁾ Odstavec 2 platí přiměřeně, pokud strana při odvedení poplatku známkami nesplní nebo úplně nesplní povinnost použití známek.

§ 11. Namísto kolkových známek nastupují známky soudních útrat (Gerichtskostenmarken).

§ 12. ¹⁾ Pokud nastává úřední vyměření poplatků při překročení určitého nejmenšího obnosu poplatku, jest namísto dosavadního obnosu směrodatný jednotný obnos 50 říšských marek.

²⁾ Paušální poplatek za ukončení konkursního řízení rozdělením nebo nuceným vyrovnáním (sazební položka 15, a, 1 novely o soudních poplatcích) a paušální poplatek za vyrovnací řízení (saz. pol. 15, b) jest ve všech případech odváděti podle úředního vyměření.

§ 13. Poplatky vypočítané kanceláří soudu vybírá soudní pokladna (Gerichtskasse).

§ 14. Další ustanovení o vybírání a výpočtu soudních poplatků a jiných útrat řízení budou stanovena administrativní cestou.

Čl. V. Právní pomůcky.

§ 15. ¹⁾ V občanských věcech rozhoduje o připomínkách a námítkách (Erinnerungen und Einwendungen) poplatníkových nebo soudní pokladny proti poplatkovému nároku soud, u něhož poplatky byly vypočítány nebo odůvodněny. Řízení je poplatku prosto.

²⁾ Proti rozhodnutí podle odst. 1 lze podati rekurs dle předpisů civilního řádu soudního, platného v Protektorátu Čechy a Morava, pokud hodnota předmětu stížnosti přesahuje 50 říš. marek. Proti rozhodnutí Landgerichtu jako rekursního soudu jest přípustný rekurs na Oberlandesgericht, prohlásí-li jej rekursní soud ve svém rozhodnutí za přípustný pro zásadní význam otázky, která má býti rozhodnuta. Může býti podán jen z důvodu nesprávného právního posouzení věci. Proti rozhodnutí Oberlandesgerichtu v poplatkových věcech není přípustný další opravný prostředek.

³⁾ Přípomínky a rekursy mohou ve všech případech býti podány bez součinnosti právního zástupce.

4) Výpočet poplatků může být opraven i administrativní cestou, pokud nedošlo dosud k soudnímu rozhodnutí.

Čl. VI. Stravné a pochozně vykonavatele.

§ 16. Stravné a pochozně vykonavatelům určují se až na další podle předpisů platných v Protektorátu. Obnos, který má být nahrazen stranami za jednotlivý exekuční úkon na stravném a pochozném však nesmí přesahovati 25% obnosu vymáhané pohledávky (s úroky a útratami). Nedoostávající se částka budíž vykonavateli nahrazena ze soudní pokladny.

Druhý oddíl.

Soudní útraty v trestních věcech.

§ 17. 1) V trestních věcech řídí se soudní poplatky a výlohy podle předpisů zákona o soudních poplatcích a podle ustanovení vydaných k jeho doplnění a změnám.

2) V řízení o soukromých žalobách se však soudní poplatky vybírají jen polovinou; zda má být vybírána záloha na poplatky, určí soud podle volného uvážení.

Třetí oddíl.

Vymáhání poplatků a útrat.

§ 18. Soudní poplatky a jiné soudní útraty, jakož i stravné a pochozně vykonavatelům vymáhají se podle předpisů Justizbeitreibungsordnung z 11. března 1937 (Reichsgesetzbl. I, str. 298), jichž je použití analogicky. Exekučním úřadem je soudní pokladna.

Čtvrtý oddíl.

Závěrečná a přechodná ustanovení.

§ 19. 1) Toto nařízení vstupuje v účinnost 1. srpna 1939.

2) § 14, č. 1 nařízení o německém soudnictví v Protektorátě Böhmen und Mähren ze dne 14. dubna 1939 (Reichsgesetzbl. I, str. 752) se zrušuje.

§ 20. 1) Předpisů tohoto nařízení jest použití v občanských právních věcech jen potud, pokud byly zahájeny po 31. červenci 1939. Platí pro občanské spory převedené od justičních úřadů Protektorátu na německé soudy i tehdy, neustanoví-li německý soud při vstoupení tohoto nařízení v účinnost dosud ještě termín k projednávání.

2) Ostatně řídí se v zahájených občanských právních věcech soudní poplatky podle říšskoprávních útratových předpisů jmenovaných v § 14, č. 1 nařízení ze 14. dubna 1939; nejnižší poplatek činí 1 říš. marku. Částky, které podle toho byly přepřelaceny, budtež vráceny.

3) Paragrafu 17 jest použití i v zahájených soukromožalobních věcech.

Zemědělské vyrovnání ve světle judikatury.

Přednosta okr. soudu v Polné pan JUDr. J. Pochobradský nám píše:

»Na straně 240 letošní »Právní praxe« referoval kolega Dr. Cerman také o rozhodnutí V. 16.451, jako by toto se shodovalo se stanoviskem, zaujatým v rozhodnutí R I 1522/36, a jakoby zdůrazňovalo, že odhadní řízení, konané v rámci zemědělského vyrovnacího řízení, mělo povahu řízení exekučního, na které se vztahují předpisy exekučního řádu. Tato věc má význam pro posouzení soudní příslušnosti a opravných prostředků v odhadním řízení za zemědělského vyrovnacího řízení. Tento výklad Cermanův o rozhodnutí V. 16.451 je pochybený; v pravdě toto rozhodnutí v prvním a druhém odstavci důvodů mluví o použití předpisů exekučního řádu v odhadním řízení toliko potud, pokud je prováděno v rámci exekučního řízení, a konfrontuje je s odhadním řízením, prováděným v rámci vyrovnacího zemědělského řízení, pro kteréžto odhadní řízení výslovně v třetím odstavci důvodů reklamuje použití týchž předpisů, jako v obyčejném vyrovnacím řízení (tedy nikoli exekučního řádu, jenž zde neplatí ani nepřímou jako všeobecná norma podpůrná — srov. § 188 konk. ř.) a že rekursním soudem (v souhlase s uvedeným požadavkem Nejvyššího soudu podle § 192 k. ř.) byl vrchní soud, nikoliv krajský.

Toto lze zjistiti prostudováním ji-

nak stručného V. 16.451, a jest v zájmu čtenářstva na to upozorniti prakti, neboť pravdou dále jest, že v této věci judikatura N. s. už nekolísá, nýbrž je ustálena ve smyslu mých thesů z roku 1937. Proto jest

litovati, že v »Právniku« nebyla v roce 1937 na úkor zásady: »Audiatu et altera pars!« uveřejněna má odpověď Dru Hlavatému, v níž jsem přesvědčivě a zevrubně vyvrátil jeho opozici proti mému pojednání.«

Literatura.

Hodač-Fiker: **Normativní výnosy ministerstva obchodu k živnostenskému řádu a k zákonům a vládním nařízením jej doplňujícím**, obvyklý formát komentovaných zákonů, vydávaných Kompasem, první svazek nové Sbírkky normativních výnosů, Praha 1939, cena K 60.— váz.

(Předmluva místo recense.)

Za dvacet let trvání republiky bylo v oboru živnostensko-právním vydáno ministerstvem obchodu veliké množství výnosů, jimiž dány byly okresním a zemským úřadům podrobné pokyny o tom, jak vykládati předpisy jednotlivých paragrafů živnostenského řádu, jakož i ostatních speciálních zákonů a vládních nařízení, upravujících živnostenské a obchodní podnikání. Tyto výnosy, obsahující velmi cenné dlouholeté zkušenosti referentů ministerstva obchodu, speciálně zapracovaných v živnostensko-právní judikatuře a opírajících se velmi často o nálezy Nejvyššího správního soudu, nebyly dosud nikde úplně systematicky zpracovány; výnosy, otištěné v některých vydáních živnostenského řádu, jsou často podány jen ve výtahu většinou nepostačujícím pro praktickou potřebu nebo jest jejich zařazení takové, že rychlé zjištění výnosu, vztahujícího se na určitý živnostensko-právní případ jest i pro rutinovaného právníka obtížné, pro praktického obchodníka a živnostníka téměř nemožné. Celá řada výnosů zde otištěných nebyla pak dosud vůbec nikde uveřejněna.

Na četná přání, projevovaná opětovně jmenovitě z kruhů praktických živnostníků a obchodníků, jakož i funkcionářů a tajemníků živnostenských společenstev, obchodních gremií, jednot a svazů živnostenských společenstev, jakož i obchodních a živnostenských komor, Státní rady živnostenské a Zemských živnostenských rad odhodlali se proto autoři k vydání této sbírky v přesvědčení, že tím jak jmeno-

vaným interesentům, tak živnostenským referentům okresních a zemských úřadů usnadní práci a rozhodnutí na poli živnostensko-právní praxe za dnešních poměrů značně komplikované a tím umožní urychlené a správné vyřizování spisů, jichž obsah týká se zakládání nových existencí v živnostensko-obchodním podnikání nebo jiných rozhodnutí a opatření správních úřadů ve sporech o rozsahu živnostenských oprávnění, stíhání pokoutnictví, ve věcech živnostenských organizací atd.

Sbírka obsahuje výnosy určené úřadům v zemích českých. Poněvadž však velká část těchto výnosů byla určena i pro výnosy na Slovensku a Podkarpatské Rusi, citují se v těchto výnosech i zákonné předpisy, platné na území dnes k Protektorátu Čechy a Morava nenáležícím, jakož i poukazy pro úřady, které dnes nepřicházejí v úvahu. Poněvadž však jde o sestavení úředních výnosů dříve vydaných, nikoliv o jejich úpravu a změnu, nebylo možno vypouštět příslušné citace a poukazy.

Sbírka neobsahuje však výnosy povahy důvěrné, jež z důvodů úředních nelze uveřejniti, dále výnosy, jež nejsou vlastně výnosy v pravém slova smyslu a vydány byly pro poučení jednotlivého úřadu u příležitosti řešení konkrétního případu, aneb výnosy určené výlučně pro Slovensko a Podkarpatskou Rus, ač mnohdy v uveřejněných výnosech jest na tyto výnosy poukazováno.

Pokud se týče uspořádání sbírky zahrnující dobu od roku 1918 do roku 1939 podotýká se, že výnosy byly sestaveny podle jednotlivých článků a paragrafů živnostenského řádu anebo speciálních zákonů a vládních nařízení jej doplňujících, a to v pořádku chronologickém. Snaha po stručnosti a přehlednosti vedla k tomu, že byly vypuštěny výnosy, jež byly pozdějšími výnosy zrušeny.

Rychlé hledání výnosů vztahujících se na určitý živnostensko-právní případ umožňuje pečlivě sestavený rejstřík věcný, jakož i rejstřík číselný (chronologický).